

Fenntartható tanulás a közösségben:

előtérben az idősek tudása és tapasztalata,
az időskori tanulás és aktivitás lehetőségeinek megteremtése

Miről szól a projekt?

A „Fenntartható tanulás a közösségben” az Európai Bizottság GRUNDTVIG programjának keretében finanszírozott, 2007. december és 2010. január között megvalósított európai projekt volt. A projekt az egyre idősödő társadalmak kérdéseit és az aktív időskor elősegítését állította előtérbe. A célja az volt, hogy új, gyakorlatias módszereket dolgozzon ki az idősek tudásának és tapasztalatainak áttekintésére, valamint feltérképezze a lehetőségeiket a tanulásban és a közösségi szerepvállalás terén. Ez egy újonnan kidolgozott, innovatív műhelymunka-modell keretei között valósult meg, amelyet egy kézikönyvben is közzétettünk. A projekt az Ausztriai Vöröskereszt koordinálásával, és hat európai ország (Ausztria, Finnország, Németország, Magyarország, Olaszország és Nagy-Britannia) kilenc szervezetének együttműködésével zajlott.

Egy idős brit résztvevő így fogalmazta meg az aktív állampolgárságról alkotott képét: „[...] megtanuljuk tornával karbantartani magunkat és az egészséges életmód segítségével frissek és egészségesek maradunk, hogy sokáig élhessünk, és az elszigetelődés helyett tagjai maradjunk a közösségnek.”

A műhelymunka főbb elemei

A kétnapos műhelymunka két részből áll:

- **A résztvevők tudásának feltérképezése a múltbéli tapasztalatok és tanulmányok alapján.**
- **Személyes akcióterv készítése az újonnan felderített és jelentőségük szerint rangsorolt érdeklődési területek alapján.**

A műhelymunka formája – az aktív részvételre bátorító, biztonságos és meghitt légkörben zajló kiscsoportos foglalkozás – ideális környezetet biztosít a sokféle igény megfelelő kiszolgálására.

Ki vehet részt a műhelymunkában?

A projektben együttműködő partnerekkel a foglalkozást hat ország 103 résztvevőjével teszteltük. Egyaránt jól működött a már bejáratott programokon résztvevő önkéntesek csoportjaival; a közösség lehetséges „motorjainak” tartott emberek csoportjaival, továbbá olyan idős emberekkel, akik eddig még nem vettek részt tanfolyamokon vagy önkéntes munkákban, de új tevékenységeket kerestek, valamint a helyi kisebbségi közösségek idős tagjaival is. Különösen hasznos lehet a projekt, ha egy, az idősek számára szervezett, tanulásra és közösségbe való bevonódásra irányuló hosszú távú programba illeszkedhet bele. Az ideális csoportméret 10–15 fő.”

Milyen előnyökkel jár a műhelymunka a résztvevők számára?

Az értékelés szerint a résztvevők számos előnyét látták a műhelynek. A képességek egyénre szabott feltérképezése az önbecsülés és az önkéntességre való hajlandóság növelésében is hasznosnak bizonyult. A résztvevők felismerték erősségeiket és ráébredtek, mekkora értéket képviselnek. A műhely lehetőséget nyújtott arra is, hogy összegezzék tudásukat, tapasztalataikat. Az élmény jó érzéssel töltötte el a résztvevőket: „jólesik az elismerő szavakat hallani egy ilyen önértékelés során”.

„A műhelymunka segítségével számba vettük az életünk során felhalmozott tudást és tapasztalatot. Még azok is, akik kezdetben úgy gondolták, nincs semmilyen képességük, rájöttek a két nap során, hogy igenis van tudás a tarsolyukban. A foglalkozás nagyon érdekes és hasznos volt, segített tudatosítani bennünk a képességeinket és a korlátainkat.” Maria Grazia, az olaszországi műhely résztvevője

A résztvevők értékelték a lehetőséget – ahogy egy olasz résztvevő is rámutatott –, hogy felidézhetik múltbéli tapasztalataikat, örültek az aktív életre ösztönző lehetőségek bemutatásának és a többi résztvevőtől hallott történeteknek. Szintén hasznosnak találták, hogy megfogalmazhatták és átgondolhatták a jövőre vonatkozó álmaikat és vágyaikat: „konkrét terveket szőhettem arról, hogy mit tudok megvalósítani a jövőben” – fogalmazta meg egy finn résztvevő.

Egy magyar résztvevő így nyilatkozott a tudás feltérképezéséről:

„Nagyon fontos felismerni, mi az, amit tudunk. A műhelymunka során a résztvevők visszaneézhetnek, összegezhetnek, megszabadulhatnak a negatív dolgoktól, és megtervezhetik a jövőjüket.”

Egy idős magyar asszony a személyes tervek (akcióterv) megfogalmazásáról: „Ez segít eligazodni a későbbiekben, tudjuk, kihez fordulhatunk. Ez olyan, mint amikor az utazási iroda kérdőívet töltet ki velünk, mert kíváncsi a visszajelzésünkre: ezt általában szívesen veszik az emberek.”

A kézikönyv tartalma

A kézikönyv rövid áttekintést ad a projekt háttéréről és a műhelyek kidolgozásának folyamatáról. Részletesen leírja, hogyan kell vezetni egy ilyen műhelyt, és bemutatja az alkalmazható módszereket. A kézikönyv nemcsak a szakembereket szólítja meg, hanem azokat az idős véleményformálókat is, akik szívesen vezetnék műhelyeket. A kézikönyv öt nyelven érhető el: angolul, németül, finnül, magyarul és olaszul.

A könyv a következő gyakorlatokat tartalmazza:

- **ráhangolóó gyakorlatok/bevezetés**
- **az egyéni tudás feltérképezése**
- **„házi feladat”**
- **az önkéntességgel és tanulási lehetőségekkel kapcsolatos információ**
- **személyes tervek (akcióterv)**
- **egymás ösztönzése és bevonása – „tudás piac”**
- **feldolgozást segítő (ún. „utánkövető”) gyakorlatok**
- **értékelés**

A könyv megadja minden gyakorlat célját és időtartamát, a szükséges eszközöket, a gyakorlatok levezetésének módját, és felhívja a figyelmet a tevékenység-specifikus elemekre.

Tervek a jövőre nézve

A projekt egyik folytatásaként arra számítunk, hogy a különböző területeken dolgozó szervezetek ösztönzik és támogatják majd a „kortársaktól tanulást” az idősök körében. Ez azt jelenti, hogy a műhelymunka korábbi résztvevői a kézikönyv segítségével maguk is tarthatnak műhelyeket a saját helyi közösségük számára. Erre Olaszországban már volt is példa, amikor a Rómában rendezett műhely két résztvevője néhány héttel később Ferrarában saját műhelyt tartott. A projektben részt vevő szervezetek keresik a módját, hogy hogyan tehetnék rendszeresen elérhetővé ezt a műhelymunkát az idős érdeklődők számára. Az idősöknek szervezett európai önkéntes csereprogramok (www.seven-network.eu) előkészítő és utómunkálati szakaszainak tevékenységei közé is fokozatosan beépülnek a projekt keretében kidolgozott módszerek. A projektben részt vevő szervezetek folyamatosan keresik a kapcsolatot más, különböző régiókban, környezetben és/vagy országokban működő szervezetekkel, amelyek számára hasznos lenne egy ehhez hasonló műhely megrendezése.

További információ a műhelyekkel kapcsolatban

A www.slic-project.eu weboldalon további információk találhatóak a projektről, és a kézikönyv is letölthető innen. Ha szeretne műhelyeket tartani, vagy érdeklik az alkalmazott módszerek, kérjük, forduljon az adott ország partnerszervezeteihez.

A kézikönyv szintén megrendelhető az adott nyelveken a partnerszervezeteknél.

A partnerszervezetek listája

AUSZTRIA

Austrian Red Cross
Charlotte Strümpel, Cornelia Hackl
Tel. +43 1 58 900 128
charlotte.struempel@roteskreuz.at
www.roteskreuz.at

Research Institute of the Red Cross
Katharina Resch, Monika Höglinger
Tel. +43 1 79 580 5427
katharina.resch@w.roteskreuz.at
www.wrk.at/forschungsinstitut

Circle of Austrian Adult Education
Associations
Wolfgang Kellner
Tel. +43 1 5336547
w.kellner@volksbildungswerke.org
www.ring.bildungswerke.at

FINNORSZÁG

Adult Education Centre
of the City of Helsinki
Pirjo Halla, Elisa Tan
Tel. +358 9 31088571
pirjo.halla@opisto.hel.fi
www.hel.fi/tyovaenopisto

NÉMETORSZÁG

ISIS – Institut für Soziale Infrastruktur
Karin Stiehr
Tel. +49 69 2648650
stiehr@isis-sozialforschung.de
www.isis-sozialforschung.de

MAGYARORSZÁG

Budapesti Művelődési Központ
Brenner Zsuzsanna, Basel Péter
Tel. +36 1371 2770
international@bmknet.hu
www.bmknet.hu

OLASZORSZÁG

LUNARIA
Davide di Pietro, Sergio Crimi
Tel. +39 0 68841880
dipiетро@lunaria.org
www.lunaria.org

NAGY-BRITANNIA

PRIAE – Policy Research Institute
on Ageing and Ethnicity
Naina Patel, Ahsan Mahlik
Tel. +44 1204 386 305
npatel@priae.org
www.priae.org

University of Strathclyde
Maureen Marley, Val Bissland
Tel. +44 (0)141 548 43 88
maureen.marley@strath.ac.uk
www.cl.strath.ac.uk/ssi.html

INTEVAL Ltd.
Nicholas Walters
Tel. +44 1483 415106
n.walters@surrey.ac.uk
www.surrey.ac.uk/politics/cse

Impresszum:

Kiadja: Austrian Red Cross, Wiedner Hauptstraße 32, 1041 Vienna, Austria; Tel.: +43 (0) 1 589 00-128, www.redcross.at, ZVR-Zahl: 432857691
Design: November Design & PR | Nyomdai munkálatok: gugler GmbH, Auf der Schön 2, A-3390 Melk

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért. | Képek forrása: Adult Education Centre of the City of Helsinki, Budapest Cultural Centre, Lunaria, Policy Research Institute on Ageing and Ethnicity, Research Institute of the Red Cross, University of Strathclyde